

การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เพชรบูรณ์ เขต 1

A Study of The Characteristics of Professional Administrators under
Phetchabun Primary Educational Service Area Office 1

ณัฐทิชา เมืองหนองจอก¹, ทินกร ชอัมพงษ์², เยาวเรศ ภัคดีจิตร³

Nutticha Muangnongjok¹, Thinnakorn Cha-umpong², Yaowares Pakdeejit³

Corresponding Author E-mail: nutticha.m@nsru.ac.th

Received: 2022-12-13; Revised: 2023-02-07; Accepted: 2023-02-14

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ครู จำนวน 291 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ที่มีค่าความเที่ยง 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างแบบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ ผลการศึกษาพบว่า

1) ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าคุณลักษณะด้านที่มีสูงที่สุด คือ ด้านบุคลิกภาพ รองลงมา คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านสังคมและชุมชน ด้านวิชาการ ด้านการจัดการระบบ ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิสัยทัศน์ และด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ตามลำดับ และ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ พบว่า ความคิดเห็นของครูที่จำแนกตามระดับการศึกษา มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนความคิดเห็นของครูที่จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ

¹ นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

¹ Student in Master of Education Degree, Educational Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University

² อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The purposes of this this research were to study the level and compare the teachers' opinions on the characteristics of professional administrators under the Phetchabun Primary Educational Service Area Office 1 classified by education level, work experience and school size. The sample consisted of 291 teachers, using simple random sampling method. The research instrument was a questionnaire according to academic affairs management of small schools with a reliability coefficient of .97. The data were statistically analyzed by percentage, mean, and standard deviation, t-test independent, and analysis of variance (One-way ANOVA), and Scheffe's method. The study findings were as follows:

1) The level of characteristics of professional administrators in overall were at a high level when considered in each aspect, it was found that the highest of characteristics was personality, followed by the morality and ethics, social and community, academic, system management, vision and executive self - development, respectively. and 2) The comparison of the teachers' opinions on the characteristics of professional administrators found that the teachers' opinions classified by education level in overall were not different. Meanwhile, The teachers' opinions classified by work-experience and classified by school size was the statistically significant difference at .05 level.

Keywords: Characteristics of Professional Administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ การจัดการการศึกษาควรจัดให้เป็นแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมของประเทศ สามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย และเพื่อให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยให้เป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ ตามเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้มียุทธศาสตร์ในการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ตามยุทธศาสตร์ที่ 3 รัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถของแต่ละบุคคลตามความถนัด ความต้องการและความสนใจ เพื่อให้มีอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ตลอดจนมีการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยให้การศึกษาและการเรียนรู้ที่ครอบคลุมคนทุกช่วงวัย มีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพสถานศึกษาทุกระดับการศึกษา สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ให้มีการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะคุณลักษณะสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560: 108)

ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของภาครัฐและเอกชน ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอย่างแท้จริงและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพในการบริหารสถานศึกษา จึงจะสามารถนำการปฏิรูปที่มีประสิทธิภาพ ถึงจะได้เรียกว่าผู้บริหารมืออาชีพหรือผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพต้องมีความเป็นนักบริหารจัดการ มีความเป็นผู้นำทางการศึกษา มีความเป็นผู้มีความสามารถทางวิชาการ มีความเข้าใจในเรื่องของการปฏิรูปการศึกษา มีความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและสังคม และยังต้องมีคุณลักษณะส่วนบุคคล อันได้แก่ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการแสวงหาแหล่งเงินทุน/บริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมไทยและต้องเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดีผู้บริหาร นอกจากนี้จะเป็นผู้บริหารมืออาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ แล้วยังต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีขององค์กร สร้างความศรัทธาเชื่อมั่นจากผู้ได้บังคับบัญชาตลอดจนชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะด้านการจัดการศึกษาอันเป็นวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญด้วย ผู้บริหาร

สถานศึกษาจะต้องมีคุณลักษณะต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่จะนำพาการบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จ บรรลุเป้าหมายตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา (เลิศณรงค์ นามวงศ์ชัย. 2562: 2-3)

การบริหารสถานศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ ผู้บริหารมืออาชีพถือว่ามีความสำคัญและจำเป็นในการบริหารงานต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ซึ่งจากการรายงานผลการดำเนินงานปีการศึกษา 2564 ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 บางคนเป็นผู้บริหารใหม่ ที่ผ่านการเป็นครูผู้สอนมาก่อน ทำให้ลักษณะการแสดงพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปลี่ยนไป ส่งผลให้ผู้บริหารต้องมีการปรับตัว ซึ่งพบว่าผู้บริหารบางส่วนยังขาดคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ บริหารงานโดยอาศัยอำนาจตามขอบเขตหน้าที่ที่ระบุตามกฎหมายหรือข้อกำหนดเท่านั้น ไม่สามารถกระตุ้นการสร้างระบบความคิด จุดประกายความคิดให้ผู้ตามแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ ๆ มุ่งเน้นความสำเร็จของโรงเรียน โดยไม่ค่อยมีความกระตือรือร้น ไม่ค่อยมีความมุ่งมั่นต่อการปฏิบัติงานในการพัฒนาองค์กร ผู้บริหารบางองค์กรไม่ค่อยส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากรในองค์กรของตนเอง ขาดการให้ขวัญและกำลังใจ การส่งเสริม และพัฒนาผู้ตาม ตามความสนใจ และไม่สามารถนำนวัตกรรมการบริหารมาใช้ในการปฏิบัติให้เกิดผลจริง นอกจากนี้ผู้บริหารมีงานจำนวนมากในการบริหารงาน จึงทำให้ไม่มีเวลาในการแสวงหาความรู้มาพัฒนาตนเอง ไม่ค่อยมีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชน ทำให้ไม่ค่อยมีความเป็นผู้นำด้านความรู้และไม่สามารถนำความรู้มาพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ เป็นผลทำให้ไม่ได้รับการยอมรับจากครูและชุมชน และผู้บริหารยังมุ่งงานเพียงอย่างเดียว โดยขาดการคำนึงถึงการสร้างโอกาสในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งการที่จะพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จะต้องขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหลัก ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จึงได้กำหนดพันธกิจ ข้อ 4 ไว้ว่า พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1. 2564: 115)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและบรรลุผลตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ครูที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ที่แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของผู้บริหารมืออาชีพ

ผู้บริหารมืออาชีพเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษา การบริหารจะดำเนินไปได้ด้วยดีบรรลุวัตถุประสงค์ และประสบความสำเร็จได้ขึ้นจะต้องขึ้นอยู่กับคุณลักษณะหลายประการของผู้บริหาร ซึ่งมีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของผู้บริหารมืออาชีพ ไว้ดังนี้

ธนวัฒน์ สายนภา (2559: 17) กล่าวว่า ผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารองค์การให้ประสบความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เป็นที่ยอมรับจากผู้ร่วมวิชาชีพ ประชาชน และสังคม

สุพัฒนา วิเศษวิสัย (2559: 12) กล่าวว่า ผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารได้อย่างยอดเยี่ยม สามารถผลิตผลงานที่โดดเด่นแตกต่างจากผู้บริหารอื่น ๆ มีการใช้หลักวิชาประยุกต์กับความสามารถ มีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติงานควบคู่กับยุทธศาสตร์หรือหลักการต่าง ๆ อย่างสูงสุดและพร้อมที่จะนำพาองค์กร ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ชินาพัฒน์ งามพิพัฒน์พงษ์ (2560: 26) กล่าวว่า บริหารมืออาชีพ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารได้อย่างยอดเยี่ยม ใช้หลักวิชาประยุกต์กับความสามารถ มีการใช้ศิลปะหรือยุทธศิลป์ควบคู่กับยุทธศาสตร์หรือหลักการต่าง ๆ ในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบาย สามารถผลิตผลงานที่โดดเด่นแตกต่างจากผู้บริหารอื่น ๆ มีความเป็นผู้ที่มีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุดและพร้อมที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

พนิดา โสตสงศ์ (2560: 19) กล่าวว่า ผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง ผู้บริหารที่มีการใช้หลักวิชาประยุกต์กับความสามารถ มีการใช้ศิลปะหรือยุทธศิลป์ควบคู่กับยุทธศาสตร์หรือหลักการต่าง ๆ ในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบาย

เลิศณรงค์ นามวงศ์ชัย (2562: 14) กล่าวว่า ผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง ผู้ที่มีความรอบรู้ มีความสามารถ มีประสบการณ์ในการบริหารงาน มีผลงานที่โดดเด่น ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือนโยบายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการประยุกต์แนวทางต่าง ๆ แล้วนำไปสู่การปฏิบัติ เป็นผู้ที่มีทั้ง “ศาสตร์” และ “ศิลป์” ในการบริหารงาน มีความพยายามและอดทน มุ่งมั่นทำงาน และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้บริหารหรือองค์กรอื่น ๆ ได้

สรุปได้ว่า ผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง ผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารได้อย่างยอดเยี่ยม เป็นผู้ที่มีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุดและพร้อมที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ความสำคัญของผู้บริหารมืออาชีพ

การบริหารสถานศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์นั้น ผู้บริหารมืออาชีพถือว่ามีสำคัญและจำเป็นในการบริหารงานต่าง ๆ ซึ่งมีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้บริหารมืออาชีพไว้ ดังนี้

พนิดา โสตสงศ์ (2560: 22) กล่าวว่า ผู้บริหารมืออาชีพ มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการศึกษาไทย เพราะการศึกษาจะต้องปรับระบบและพัฒนาผู้บริหารให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ เพื่อบริหารและจัดการด้านการศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามจุดหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ผู้บริหารมืออาชีพยังมีความสำคัญต่อองค์กร ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพราะถ้าได้ผู้บริหารมืออาชีพแล้วจะมีความมั่นใจได้ว่าองค์กรนั้น จะสามารถแข่งขันกับองค์กรต่าง ๆ และมีผลงานที่มีคุณภาพได้

เลิศณรงค์ นามวงศ์ชัย (2562: 15) กล่าวว่า ผู้บริหารมืออาชีพ มีความสำคัญอย่างมากเพราะในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลที่สืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม มีการปฏิรูปการศึกษาให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ผู้บริหารที่มีความเป็นมืออาชีพ จึงจะสามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

นิตากร กองอุดม (2562: 18-19) กล่าวว่า ความสำคัญของผู้บริหารมืออาชีพจะต้องเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพ เป็นคนที่สามารถมองผลงานได้โดดเด่น เป็นผู้สร้างผลงานและเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลงาน สามารถแข่งขันกับองค์กรอื่น ๆ ได้ อย่างมั่นใจ คุณสมบัติเฉพาะตัวคาแรคเตอร์ผู้บริหารมืออาชีพคือผู้บริหารที่มีความโดดเด่น เป็นผู้บริหารที่ทรงประสิทธิภาพ เป็นผู้ลงมือทำ

สรุปได้ว่า ผู้บริหารมืออาชีพ มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเนื่องจากการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาได้นั้น จะต้องขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหลัก ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นมืออาชีพในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จตามจุดหมายที่กำหนดไว้

บทบาทของผู้บริหารมืออาชีพ

ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษา ในขณะที่เดียวกันการจัดการศึกษาจะปรับระบบและพัฒนาผู้บริหารให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ เพื่อบริหารจัดการการศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามจุดหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารมืออาชีพไว้ ดังนี้

นฤมล ศรียาเทพ (2560: 23) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพต้องมีบทบาทที่แสดงออกถึงภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ บทบาทในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป รวมถึงการเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีเป็นผู้กำหนดทิศทาง เป็นนักจัดการ เป็นผู้แก้ปัญหา เป็นผู้สร้างแรงจูงใจ เป็นนักคิด นักปฏิบัติ เป็นผู้ตัดสินใจ โดยการบริหารงานแบบบริหารงานแบบมีส่วนร่วม และที่สำคัญการเป็นผู้นำทางวิชาการจึงจะนำพาสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

พนิดา โสตสงค์ (2560: 27) กล่าวว่า ผู้บริหารมืออาชีพ มีบทบาทที่ต้องปฏิบัติในด้านวัตถุประสงค์ การวางแผน การจัดการ การปฏิบัติงานด้านประเมินผล เป็นนักคิด นักปฏิบัติ เป็นผู้ตัดสินใจ ใฝ่ต่อข้อมูล เพิ่มพูนวิสัยทัศน์ ชื่อสัตย์ และสร้างสรรค์ผลงาน ประสานสิบทิศ คิดสร้างสรรค์วิธีการทำงานใหม่ จูงใจเพื่อนร่วมงาน ทนทานต่ออุปสรรค รู้จักยืดหยุ่นตามสถานการณ์ บริหารงานแบบมีส่วนร่วม บริหารการสอนและด้านวิชาการ รักษาระเบียบวินัย ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ ประเมินผล แก้ปัญหา บริหารบุคคล บริหารทรัพยากร ประชาสัมพันธ์เป็นประธานในพิธีการ เป็นผู้นำกลุ่ม เป็นผู้จัดที่เทียบแหลม และมีบทบาทในฐานะที่เป็นนักปฏิบัติที่มุ่งผลสัมฤทธิ์

คมสันต์ วงษ์ชาติ (2561: 21-22) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพที่ควรมีคือ เป็นผู้วางแผน กำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติ จัดระบบงานและมอบหมายงานให้บุคลากรตรงกับความรู้ความสามารถ มีการนิเทศงาน ตัดสินใจแก้ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน สร้างแรงจูงใจแก่บุคลากร สร้างความสัมพันธ์และประสานงานกับบุคคลภายในและภายนอก เป็นตัวแทนหน่วยงาน ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอยู่เสมอ และพัฒนาระบบการทำงานขององค์กรอย่างต่อเนื่อง

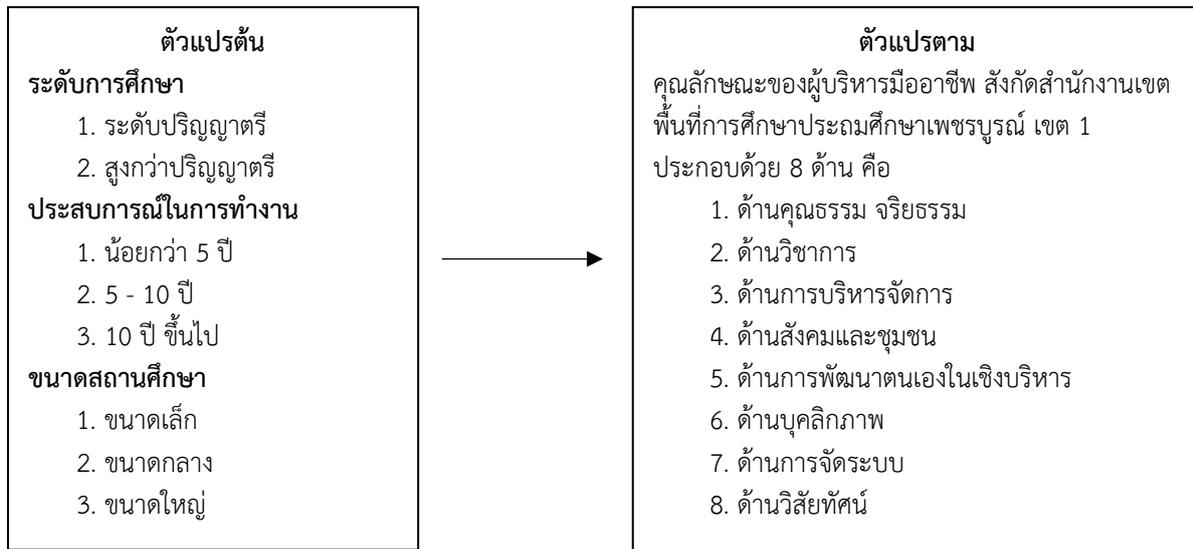
สรุปได้ว่า ผู้บริหารมืออาชีพ มีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษา คือ เป็นผู้กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ต้องทำหน้าที่และรับผิดชอบโดยตรงในการดูแล ควบคุมกำกับและส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและการทำงานในส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายที่ได้วางไว้ ดังนั้น ความก้าวหน้า หรือ ความล้ำหลังของสถานศึกษาและคุณภาพของนักเรียน จะขึ้นอยู่กับความเป็นผู้นำและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สรุปพลได้ว่า แบบอย่างพฤติกรรมหรือสิ่งที่ปรากฏให้เห็นหรือคุณลักษณะประจำตัวของผู้บริหารที่มีหลักวิชาประยุกต์กับความสามารถใช้ศิลปะควบคู่กับยุทธศาสตร์หรือหลักการต่าง ๆ ในการบริหารที่ทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล มี 8 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม
2. ด้านวิชาการ
3. ด้านการบริหารจัดการ
4. ด้านสังคมและชุมชน
5. ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร
6. ด้านบุคลิกภาพ
7. ด้านการจัดระบบ
8. ด้านวิสัยทัศน์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,134 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางเครซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จำนวน 291 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู โดยศึกษาใน 8 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านการบริหารจัดการ 4) ด้านสังคมและชุมชน 5) ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร 6) ด้านบุคลิกภาพ 7) ด้านการจัดระบบ และ 8) ด้านวิสัยทัศน์

การสร้างและตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเกี่ยวกับการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ
2. ศึกษารูปแบบและวิธีสร้างแบบสอบถามและเทคนิคการตั้งข้อคำถามแบบสอบถามจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
3. กำหนดกรอบเพื่อสร้างแบบสอบถามและสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรตามกรอบความคิดได้แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ จำนวน 66 ข้อ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 66 ข้อ เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ให้มีความถูกต้องและชัดเจน โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีรายนามดังต่อไปนี้

5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์ อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

5.2 ดร.สมภาพร ลีภัยรัตน์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

5.3 ดร.กัลยาณี รัตนบุตร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยสะแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

6. หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของคำถามแต่ละข้อนำโดยให้ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นว่าคุณคำถามแต่ละข้อวัดได้ตรงวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ โดยนำคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาใช้ ซึ่งใช้เกณฑ์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณ (สายทิพย์ ยะฟู, 2560: 128-129) ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา

ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา

7. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งข้อคำถามเดิมมี 66 ข้อ เมื่อผ่านการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแล้วนั้น มีข้อคำถามที่ไม่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์มีจำนวน 2 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่ 0.33 และข้อที่วัดได้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์มีจำนวน 64 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จึงนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

8. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try out) กับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ได้แก่ โรงเรียนบ้านยางลาด โรงเรียนบ้านน้ำลาด และโรงเรียนคลองห้วยนาพัฒนาการ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ระหว่างวันที่ 20-24 มิถุนายน 2565

9. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ มาหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa-coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

10. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อขอรับความเห็นชอบและนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาต่อไป

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้ศึกษาพบผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ทาง Google Forms ระหว่างวันที่ 1 - 14 กรกฎาคม 2565

3. ผู้ศึกษาขอรับแบบสอบถามทาง Google Forms โดยได้รับแบบสอบถามคืนกลับครบทั้ง 291 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย หาค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา นำมาวิเคราะห์สถิติ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแบ่งเป็น 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way

ANOVA) ด้วยสถิติ (F - test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำมาทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับคุณลักษณะสูงสุด 2 อันดับแรก และอันดับสุดท้าย ของการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพทั้ง 8 ด้าน คือ

1.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับคุณลักษณะสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้ร่วมงานมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสม รองลงมา คือ ผู้บริหารเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี และข้อที่มีระดับคุณลักษณะต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างในด้านมาตรฐานทางจริยธรรมในวิชาชีพชั้นสูง

1.2 ด้านวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับคุณลักษณะสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่าง รองลงมา คือ ผู้บริหารมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และข้อที่มีระดับคุณลักษณะ ต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

1.3 ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับคุณลักษณะสูงสุด คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผน และตัดสินใจในการทำงานอย่างเต็มศักยภาพ รองลงมา คือ ผู้บริหารจัดทำแผนกลยุทธ์สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในปัจจุบัน และข้อที่มีระดับคุณลักษณะต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีการวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ในการบริหารสถานศึกษาอย่างชัดเจน

1.4 ด้านสังคมและชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับคุณลักษณะสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารและกิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่ชุมชน รองลงมา คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา และข้อที่มีระดับคุณลักษณะต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารเป็นผู้นำชุมชน ทำให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงขึ้นในชุมชน

1.5 ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับคุณลักษณะสูงสุด คือ ผู้บริหารพัฒนาตนเองด้านการศึกษาให้สอดคล้องกับการบริหารงานตามบริบทขององค์กร รองลงมา คือ ผู้บริหารนำข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนางานในองค์กรทันต่อการเปลี่ยนแปลง และข้อที่มีระดับคุณลักษณะต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารใช้นวัตกรรมเทคนิคการบริหารจัดการแนวใหม่มาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารอยู่เสมอ

1.6 ด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับคุณลักษณะสูงสุด คือ ผู้บริหารแต่งกายสะอาด สุภาพเรียบร้อย ถูกต้องตามกาลเทศะ รองลงมา คือ ผู้บริหารรู้จักการวางตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่การงาน และข้อที่มีระดับคุณลักษณะต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีความมั่นคงทางอารมณ์ หนักแน่น ไม่หวั่นไหวต่อปัญหาและอุปสรรค

1.7 ด้านการจัดระบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับคุณลักษณะสูงสุด คือ ผู้บริหารบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งระบบให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อใช้ในการบริหารงาน และข้อที่มีระดับคุณลักษณะต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสร้างทีมงานโดยนำครู ผู้ปกครองและชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.8 ด้านวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับคุณลักษณะสูงสุด คือ ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริม ผลักดันบุคลากร และแสวงหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ รองลงมา คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และข้อที่มีระดับคุณลักษณะต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีการระดมพลังความคิดและพลังสมอง เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสังคมและชุมชน และด้านบุคลิกภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านการบริหารจัดการ ด้านสังคมและชุมชน ด้านบุคลิกภาพ ด้านการจัดระบบและด้านวิสัยทัศน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ ด้านสังคมและชุมชน ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ด้านบุคลิกภาพ ด้านการจัดระบบและด้านวิสัยทัศน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 เป็นผู้ผ่านกระบวนการคัดเลือก และยังมีกรฝึกอบรมก่อนที่จะเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานให้ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ มีบุคลิกภาพที่ดี น่าเคารพนับถือ วางตัวเหมาะสม ถูกกาลเทศะ และเป็นที่น่าเชื่อถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด องค์กรภายนอกทั้งรัฐบาลและเอกชน ในด้านการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนวัฒน์ สายนภา (2559) พบว่า การศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพของโรงเรียนในอำเภอบ่อไร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้ร่วมงานมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารให้ความสำคัญในด้านคุณธรรม จริยธรรม จึงพัฒนาให้ผู้ร่วมงานมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสม และผู้บริหารเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี อีกทั้งผู้บริหารมีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จริญญา เกษมศรี (2560) พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่แสดงออกให้เห็นถึงการตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อบุคคลอื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต ในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นแบบอย่างที่ดี มีความมุ่งมั่นในการบริหารงาน เป็นผู้ประพฤติตามกฎระเบียบและจรรยาบรรณในวิชาชีพและมีวินัยในตนเอง

2. ด้านวิชาการ โดยภาพรวมมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริหารมีการสนับสนุนสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อครูในการจัดการเรียนรู้ และมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน อีกทั้งผู้บริหารพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พนมไพ ไชยบุตร (2557) พบว่า ด้านวิชาการ มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีการส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง สามารถนำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวิชาไปสู่อการปฏิบัติ

3. ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผน และตัดสินใจในการทำงานอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของครู นักเรียน และชุมชน และมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในปัจจุบัน อีกทั้งผู้บริหารสามารถระดมและบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เลิศณรงค์ นามวงศ์ชัย (2560) พบว่า ด้านการบริหารจัดการ มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารได้เปิดโอกาสให้บุคลากรหรือผู้ร่วมงานหรือ

ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการทำงาน เพราะจะเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ในการทำงาน ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอีกด้วย

4. ด้านสังคมและชุมชน โดยภาพรวมมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริหารมีการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร และกิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่ชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารให้ความสำคัญของชุมชนในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา อีกทั้งผู้บริหารมีการประสานงานและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการกิจทั้งหลายของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันวิสาข์ รากสี (2559) พบว่า ด้านสังคมและชุมชน มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกับสังคม ซึ่งยังได้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางนโยบาย เป้าหมายในการบริหารสถานศึกษา ส่งผลให้ชุมชนและหน่วยงานภายนอกเข้ามาร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา

5. ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร โดยภาพรวมมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริหารพัฒนาตนเองด้านการศึกษาให้สอดคล้องกับการบริหารงานตามบริบทขององค์กร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการบริหารอยู่เสมอ มีการนำข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนางานในองค์การทันต่อการเปลี่ยนแปลง อีกทั้ง เข้าร่วมอบรม สัมมนา การฝึกปฏิบัติ หรือศึกษาต่อในสถาบันต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เลิศณรงค์ นามวงศ์ชัย (2560) พบว่า ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารเป็นผู้ใฝ่รู้ รักความก้าวหน้า หมั่นศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการบริหารการศึกษา เพื่อให้มีภูมิรู้ มีความคิดที่ก้าวไกล สามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายปลายทางได้ อย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ

6. ด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวมมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ผู้บริหารแต่งกายสะอาด สุภาพเรียบร้อย ถูกต้องตามกาลเทศะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการวางตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่การงาน เพื่อเป็นแบบอย่างในการส่งเสริมให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม อีกทั้งผู้บริหารยังพุดจาสุภาพ ชัดเจน น้ำเสียงน่าฟัง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิตยา ทองไทย (2556) พบว่า ด้านบุคลิกภาพ มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหาร มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ มีอารมณ์มั่นคง มีกิริยามารยาทเป็นที่ยอมรับของสังคม แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน

7. ด้านการจัดระบบ โดยภาพรวมมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ผู้บริหารบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งระบบให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อใช้ในการบริหารงาน อีกทั้งผู้บริหารจัดลำดับความสำคัญของงานและมอบหมายความรับผิดชอบให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องได้เหมาะสมกับงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พนมไพ ไชยบุตร (2557) พบว่า ด้านการจัดระบบ มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สามารถสร้างทีมงาน พัฒนาทีมงาน ในการดำเนินการที่มีคุณภาพก็จะประสบความสำเร็จในการบริหารงาน

8. ด้านวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริม ผลักดัน บุคลากร และแสวงหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้ดำเนินงานขององค์กรให้มีทิศทางที่ดีขึ้น และมีความสามารถในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม อีกทั้งผู้บริหารผสมผสานวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ทั้งระยะสั้นและระยะยาวได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันวิสาข์ รากสี (2559) พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีความคิดกว้างไกล ชอบมองเห็นอนาคตและมีการวางแผนการทำงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาในสถานศึกษา มีการเตรียมตัวในการพัฒนาสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาตนเอง การพัฒนาครู และการพัฒนานักเรียน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า

1. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน สามารถมองผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิชาการ ด้านการบริหาร จัดการ ด้านสังคมและชุมชน ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ด้านบุคลิกภาพ ด้านการจัดระบบ และสามารถสร้างความศรัทธา ความผูกพันและความพึงพอใจต่อครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน จนเกิดเป็นการยอมรับนับถือ จึงทำให้ครูไม่ ว่าจะระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือระดับการศึกษา สูงปริญญาตรีรู้ได้ในความสามารถของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยา เรื่องวงษ์งาม (2556) พบว่า ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์ ในการทำงานน้อยมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก ซึ่งอาจมี สาเหตุมาจากอายุงานที่ยังน้อย เกิดความกระตือรือร้น มีเจตคติที่ดีต่องาน ต่อเพื่อนร่วมงาน และมุ่งมั่นกับการทำงาน การสั่ง สมประสบการณ์และการเรียนรู้จากการปฏิบัติตัวของผู้บริหาร รวมทั้งความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง การยอมรับฟัง คำแนะนำจากผู้อาวุโสกว่า เพื่อความก้าวหน้าในอนาคต จึงทำให้ครูใหม่ ๆ สนใจและเรียนรู้จากผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้อง กับผลการวิจัยของ วรณพงษ์ พงกลาง (2562) พบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามทัศนะของครู โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ครูที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารที่อยู่ในสถานศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ มีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบที่แตกต่างกัน ทั้งด้านบุคลากร และงบประมาณ การจัดโครงสร้างการบริหาร มีการกระจายอำนาจการบริหาร เป็นการบริหารงานวิชาการ บริหารงาน งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป แม้สถานศึกษาขนาดใหญ่มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการบริหารงาน มีจำนวน บุคลากรมาก งบประมาณเพียงพอ แต่เมื่อมีบุคลากรจำนวนมากอาจทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงานมากกว่าสถานศึกษา ขนาดเล็กและขนาดกลาง ขณะเดียวกันสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง ถึงแม้จะบริหารจัดการบนพื้นฐานความขาด แคลนภายใต้ ทรัพยากรที่จำกัด นักเรียน ครู งบประมาณที่ไม่เพียงพอ แต่ร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา เกิดการทำงานเป็นทีม จึงส่งผลต่อการบริหารงานอย่างมืออาชีพ ด้วยเหตุนี้ครูที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาต่างกัน จึงมีความ คิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันวิสาข์ รากสี (2559) พบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างในด้านมาตรฐานทางจริยธรรมในวิชาชีพชั้นสูง ตัดสินใจ โดยใช้กรอบความคิดทางจริยธรรม และมีพฤติกรรมแสดงออกที่บ่งบอกว่ามีคุณงามความดี

1.2 ด้านวิชาการ ผู้บริหารควรพัฒนาองค์การให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ร่วมมือกับครูวางแผนและพัฒนา หลักสูตร และเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

1.3 ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารควรมีการวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ในการบริหารสถานศึกษา อย่างชัดเจน มีความยุติธรรมและเป็นกลาง สามารถเจรจา โกล่เกลี่ย ข้อพิพาท ข้อขัดแย้งได้อย่างสร้างสรรค์ และสามารถนำ เทคโนโลยีมาใช้ในการปรับปรุงองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ด้านสังคมและชุมชน ผู้บริหารควรเป็นผู้นำชุมชน ทำให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงขึ้นในชุมชน มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือในชุมชนในการพัฒนาการศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการส่งเสริม โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับการศึกษา

1.5 ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ผู้บริหารควรใช้นวัตกรรมเทคนิคการบริหารจัดการแนวใหม่มาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารอยู่เสมอ มีการแสดงความเป็นผู้นำองค์การ และชุมชนได้อย่างเหมาะสม และสามารถนำเครื่องมือสื่อต่าง ๆ ที่ทันสมัย มาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ

1.6 ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารควรมีความมั่นคงทางอารมณ์ หนักแน่น ไม่หวั่นไหวต่อปัญหาและอุปสรรค มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง และมีกิจกรรมายาท สุขภาพเรียบร้อย รู้จักวางตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะ

1.7 ด้านการจัดระบบ ผู้บริหารควรสร้างทีมงานโดยนำครู ผู้ปกครองและชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการพัฒนาระบบสารสนเทศในการสื่อสารที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพให้มีความรวดเร็วและสะดวกสบายในการทำงานร่วมกันในสถานศึกษา และจัดระบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

1.8 ด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรมีการระดมพลังความคิดและพลังสมอง เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีความสามารถในการคาดการณ์และวางแผนการในอนาคตของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน และรู้แนวทางที่จะปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผลการศึกษานี้ทำให้ได้ทราบการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 มีระดับคุณลักษณะน้อยที่สุดในด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ผู้ศึกษาจึงขอให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

2.3 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- กัลยา เรื่องวงษ์งาม. (2556). **คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3**. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การจัดการการศึกษา). มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- คมสันต์ วงษ์ขาลี. (2561). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18**. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จริญญา เกษมศรี. (2560). **คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาศูนย์ชายแดนอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2**. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชินาพัฒน์ งามพิพัฒน์พงษ์. (2560). **คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธนวัฒน์ สายนภา. (2559). **การศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพของโรงเรียนในอำเภอบ่อไร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด**. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.

- นฤมล ศรียาเทพ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- นิตยา ทองไทย. (2556). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามความเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สิงห์บุรี และอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- นิศากร กองอุดม. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พนมไพ ไชยบุตร. (2557). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พนิดา โสตสงค์. (2560). คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพตามความคิดเห็นของครูสหวิทยาเขตระยอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เลิศณรงค์ นามวงศ์ชัย. (2562). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมีอาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วรรณพงษ์ พบกลาง. (2562). คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพตามทัศนะของครู โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันวิสาข์ รากสี. (2559). การศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สายทิพย์ ยะฟู. (2560). การวิจัยทางการศึกษา. เอกสารประกอบการสอน วิทยาการวิจัยทางการศึกษา. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1. (2564). รายงานผลการดำเนินงาน ปีการศึกษา 2564. เพชรบูรณ์: ผู้แต่ง.
- สุพัฒนา วิเศษวิสัย. (2559). ศึกษาคุณลักษณะและแนวทางการพัฒนาผู้บริหารมีอาชีพสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.